

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2023. április 12–16., országos szakasz

6. osztály, magyar tagozat

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Az elkülönített a manzárd ablakából figyelte az érkezőt. A párkányra könyökölt. Reggelije érintetlenül állt mögötte az asztalon. Tegnap dél óta nem evett. Ebédet nem adtak neki, erre a vacsorát sem fogadta el. A kávé, a vaj, a kolbász meg a friss zsömle illata nem hagyta békén az orrát, sőt a gyomrába furakodott: nem csillapítani, ingerelni az amúgy is buzgó savakat.

– A többiek csak kenyeret kaptak meg töpörtyűt – mondta Rimus, a napos, aki fölhozta az ételt.

Megpróbálta visszaküldeni a reggelit, de Rimus azt mondta, hogy öntse ki inkább, mert ő szigorú parancsba kapta, hogy vissza nem viheti.

– Tudod, öregem, mit csinál a parancs, ha ízélgetik?

Az elkülönített nem nevetett az avított* mókán. Maga sem tudta pontosan, hogy miért vállalta az önkéntes éhezést, de mintha nyugodtabb lett volna tőle: jobban tudta érzékelni önmagát, azt, hogy itt van, itt kell lennie, és nem máshol, ha már a vak szerencse vagy szerencsétlenség rárota ezt a szerepet, amire nem készült jobban a barátainál – Géczinél, Kissnél vagy a bohóc Winternél –, de ha már így esett, végig kell játszania hiba, tehát csalás nélkül. Anna miatt is, akit ugyanúgy nem akart becsapni, mint saját magát.

– Szerintem hülyeség ilyen jó kaját meg nem enni – mondta Rimus. Mivel választ most sem kapott, folytatta: – Ide süss! Edd meg, én nem árulom el senkinek. Ha kérdik, azt mondom, kidobta, vagy mit tudom én.

Az elkülönített ingatta a fejét. Amíg Rimus beszélt, sikerült a csábító illatok ellenére kiűzni a gondolatai közül az éhséget és az étvágyat, innen már csak egy lépés volt nem gondolni arra, hogy mi lenne, ha... ha tegnap nem történt volna az, ami történt, ha ugyanúgy tört volna, mint eddig mindig mindenki, szóval ha nem itt lenne, hanem az ebédlőben marháskodna a többiekkel, Anna nevető szeme láttára... Vajon nevet-e most is?

– Csak a kolbászt kapd be! – kínálta Rimus a fél szál gyulait a tálcáról. – Kimenjek? Akkor nem is kell hazudnom, hogy tudom, mi lett vele. Úgyse veszi észre a kutya se.

– De.

– Ki?

– Én.

– No, ne hülyéskedj, nem tudja meg senki! Becsszavamra nem árullak el.

– Én tudom. Tudni fogom.

– És aztán?

– Épp ez az, öregem. – Megfordult, neki támasztotta homlokát az üvegnek. Rimus morgott valamit, aztán elment.

Mindenki, ő is hallott az új tanár érkezéséről. Nem kellett külön tudomány rájönni, hogy ki lehet a bőrdnndel, sportszattyorral cípekedő ember. Eggyel többen lesznek. Fialtnak látta, de a tanár az tanár. Már nem zavarta az ételszag. Csak akkor jutott eszébe ismét, amikor kissé kinyitotta az ablakot, és friss levegő áradt be a résen.

Becsukta gyorsan.

(Czakó Gábor: Iskolavár. Részlet)

avított = régi, ósdi, viseltes

1. Mit tudsz arról a szereplőről, akinek érkezését a részlet főszereplője az ablakon át figyeli? Fejtsd ki válaszd a szöveg alapján! 5 pont

2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! 5 pont
 - a. A részlet főszereplője büntetését tölti a manzárdon.
 - b. Az elkülönítettnek tilos ennie.
 - c. Az elkülönített nem éhes.
 - d. A részlet főszereplője hetekkel korábban követett el valamit.
 - e. Rimus nem viheti vissza a felhozott ételt.

3. Értelmezd a szöveg alapján az alábbi kifejezéseket, szófordulatokat!

nem hagyta békén az orrát
a vak szerencse vagy szerencsétlenség ráróttta ezt a szerepet
ha már így esett
úgyse veszi észre a kutya se
nem kellett külön tudomány rájönni

4. Milyen viszony van Rimus és a részlet főszereplője között? Fejtsd ki válaszd 3–4 mondatban! 5 pont

5. Mit tudtál meg az elkülönítés előzményeiről az alábbi részletekből? Válaszodat fejtsd ki 4–5 mondatban! 5 pont

„...itt van, itt kell lennie, és nem máshol, ha már a vak szerencse vagy szerencsétlenség ráróttta ezt a szerepet, amire nem készült jobban a barátainál – Géczinél, Kissnél vagy a bohóc Winternél –, de ha már így esett, végig kell játszania hiba, tehát csalás nélkül. Anna miatt is, akit ugyanúgy nem akart becsapni, mint saját magát.”
„...innen már csak egy lépés volt nem gondolni arra, hogy mi lenne, ha... ha tegnap nem történt volna az, ami történt, ha ugyanúgy tört volna, mint eddig mindig mindenki, szóval ha nem itt lenne, hanem az ebédlőben marháskodna a többiekkel, Anna nevető szeme láttára...”

6. Megpróbálnád-e meggyőzni a főszereplőt, hogy egye meg a neki szánt ételt? Válaszodat fejtsd ki és indokold 4–5 mondatban! 10 pont

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL

45 pont

Az alábbi részletből kiindulva írd egy legalább 1–1,5 oldalnyi terjedelmű monológot!

Látósdit fogunk játszani a testvéremmel. Lebunyom a szemem, a testvérem is lebunyja az övét, a nap felé tartja az arcát, a nap átsüt a szemhéján, [...] fénykört lobbant a szemhéja mögött, vörös fénykört, fekete lángot, érzem, látom. Én háttal állok a napnak, háttal állok a testvéremnek, az én arcom nem éri fény, az én szemhéjam nem éri fény, mégis ott a szemhéjam mögött az, amit a testvérem lebunyott szeme lát, szinte nem is látom még, csak érzem, halványan, finoman

(Dragomán György: *Látósdí*. Részlet)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont